

Høring om

Vigselsliturgi og forbønnsliturgi for likekjønnede og ulikekjønnede par

Når det nå skal utarbeides en liturgi i Den norske kirke for vigsling av og forbønn for likekjønnede par støtter man umiddelbart på problemet med hvor og hvordan en slik liturgi skal hjemles i det bibelske materialet. Enhver liturgi som skal være legitim og gyldig i en kristen kirke må ha en bibelsk hjemmel, - det som høringsnotatet omtaler som "fundamentalord", som altså gir bibelsk grunnlag for liturgien. I sakramentenes innstiftelsesord er dette åpenbart, og Luther betonte meget sterkt at uten innstiftelsesordene er sakramentet ikke til stede. Tilsvarende har den kristne kirke gjennom alle tider krevd at det skal ligge en bibelsk hjemmel til grunn for liturgiske handlinger. Det er derfor et grunnleggende problem når det skal utarbeides en liturgi for likekjønnet samliv at det ikke finnes bibelsk belegg for å støtte slikt samliv. Tvert imot er likekjønnet samliv i Bibelen, når det er omtalt der, beskrevet som synd mot Gud og "urett", jf. 1 Kor 6,8-11 og Rom 1,18-28.

Jeg vil i min høringsuttalelse konsentrere meg om denne siden av saken. Det finnes ikke bibelord som klart støtter homofilt samliv, og de som nemnda forslår som skriftord til lesning ved likekjønnet vigsel taler egentlig om andre ting og er til dels uegnet i denne sammenheng.

Jeg følger høringsnotatets disposisjon, uten å kommentere alle hørings spørsmålene:

Spørsmål 5

I innledningsordene er det foreslått at vigsler skal si: "Gud har skapt oss til å leve i fellesskap med Gud og med hverandre. Når to har valgt å inngå ekteskap, stadfester Gud dette fellesskapet med sin velsignelse. (...)"

Den første setningen er fin, men den andre er problematisk. Hvordan kan en prest si at Gud stadfester fellesskapet mellom to likekjønnede som har valgt å inngå ekteskap, når dette ikke er sagt noe sted i Guds ord? Dette bør ikke prestene tvinges til å si uten at det hjemles klart i Skriften. Denne ene setningen, hvis den blir stående, er grunn nok til at svært mange prester vil måtte reservere seg mot bruk av den nye liturgien. Jeg etterlyser altså bibelsk belegg for det som her sies. Uten slikt belegg kan vi ikke vite om påstanden er sann.

Spørsmål 6

Det er foreslått to obligatoriske skriftlesninger, fra Salme 36,6-10 og 1 Joh 4,7-12. Dette er vakre og gode bibelord, men de omtaler ikke ekteskapet, og absolutt ikke likekjønnet samliv. Salme 36,6-10 er en lovprisning av Guds miskunn, trofasthet, rettferd, dommer, frelse og kjærlighet. Salmen er elsket av alle kristne over hele jorden, og den stemmer oss til tilbedelse og takk til Gud. Men det er gåtefullt for meg hvorfor den skal leses som en fundamentaltekst for likekjønnet samliv. Hvis tanken er at den erotiske tiltrekningen mellom to mennesker er en parallell til Guds kjærlighet som lovprises i denne salmen, grenser det til bibelmisbruk.

1 Joh 4,7-12 taler også om Guds kjærlighet, som han viste/åpenbarte ved å sende sin enbårne sønn til verden til soning for våre synder (v. 9-10). Denne kjærlighet skal også finnes hos oss som "kjenner Gud" (v. 8) og er født av Gud (v. 7). Det er en kjærlighet som finnes

blant Guds barn. Den er gitt oss av Gud, og den retter seg først og fremst mot Gud, og nettopp derfor også mot våre (kristne) brødre og søstre (v. 21). Ordet for kjærlighet/elske er i hele denne teksten AGAPE/AGAPAO, som i NT brukes konsekvent om Guds kjærlighet, en kjærlighet som karakteriseres av at den gir og aldri slutter å gi. Den erotiske kjærligheten (EROS), som er en hovedsak i et ekteskap, er grunnleggende sett av en annen art, selv om den også kan innebære en grad av selvhengivelse. Men hvis nemnda har tenkt at de to som søker velsignelse over sitt ekteskap kommer dit utelukkende med AGAPE, kan jeg ikke følge nemndas eksegese. Denne flotte teksten taler først og fremst om Guds store kjærlighet som han viste oss i Kristus Jesus, og om den kjærlighet som skal finnes i den kristne menighet blant dem som "er født av Gud og kjenner Gud". Jamfør Jesu ord: "Et nytt bud gir jeg dere: Dere skal elske hverandre. Som jeg har elsket dere, skal dere elske hverandre." (Joh 13,34).

Jeg har altså problemer med å se hvorfor nettopp disse to skriftstedene skal være konstituerende for vigselshandlingen, særlig når det finnes flere ord i Skriften som klart og tydelig omtaler samlivet mellom mann og kvinne og ordning for ekteskap. Disse finnes i 1 Mos 1,27-28a og Matt 19,4-6 (med par.), og har gjennom hele kirkens historie definert kirkens syn på ekteskap, samliv og seksualliv. Det er meget naturlig å lese disse ved vigsel. Det finnes også mange andre bibeltekster som priser og verner om ekteskapet mellom mann og kvinne, ikke minst det 6. bud i dekalogen. Noen har hevdet at Matt 19 ikke egner seg som en tekst om ekteskapet, da den er en del av en stridssamtale om adgangen til skilsmisse. Det er formelt riktig, men nettopp i en slik kontekst stadfester Jesus selv ekteskapet mellom mann og kvinne som Guds gode skaperordning.

Spørsmål 9

Høringsutkastet foreslår at følgende alternative tekster kan leses i løpet av vigselshandlingen i tillegg til de to obligatoriske: 1 Mos 2,18; Rut 1,16b-17a; Joh 13,34-35 og Gal 3,28. Jeg er grunnleggende kritisk til de fleste av dem som tekster ved (likekjønnet) ekteskapsinngåelse.

1 Mos 2,18 lyder: "Da sa Herren Gud: 'Det er ikke godt for mennesket å være alene. Jeg vil lage en hjelper av samme slag'." Verset er en del av skapelsesfortellingen og priser menneskelig fellesskap. Sammenhengen i fortellingen går fram til v. 24, og det fortelles at Gud søkte etter en hjelper for mennesket (mannen) blant dyrene, uten å finne noen. Da skapte han kvinnen og førte henne til mannen, som fant en make (=en hjelper av samme slag) å ha fellesskap med. Konklusjonen kommer så i v. 24: "Derfor skal mannen forlate sin far og sin mor og holde fast ved sin kvinne, og de to skal være én kropp". (Dette ordet siterer også Jesus når han taler om ekteskapet). Altså: Det er ikke godt for mennesket å være alene. For mannens del resulterte dette i at Gud ga ham en kvinne å dele livet med. Dette er budskapet i 1 Mos 2,18-24, noe som gjør at denne teksten er særdeles dårlig egnet til å bli lest ved vigsel av likekjønnede. Igjen: det grenser til bibelmisbruk. I alle fall er det meget dårlig eksegese.

Rut 1,16b-17a er også en meget vakker tekst om forholdet mellom Noomi og Rut, men den taler ikke om ekteskap. (Noomi var Ruts svigermor).

Jeg har ovenfor henvist til Joh 13,34 som en tekst som taler om kjærligheten blant Jesu disipler (de kristne). Den må omtolkes en del for å være en tekst om ekteskapet, og den kan ikke tas til inntekt for aksept av likekjønnet samliv, da den ikke sier noe om dette.

Gal 3,28 taler om den enhet vi har i Kristus, vi som er døpt til Kristus og tror på ham (se v. 26-27). Denne enhet overgår alle menneskelige skillelinjer som rase, etnisitet, kjønn og sosial stand og status. Men bibelverset kan ikke tolkes slik at samfunnets ordninger ikke lenger gjelder for en kristen. En kan ikke av denne teksten konkludere med at det ikke er viktig med kjønnsdifferansen i ekteskapet eller at Paulus støtter den postmoderne definisjonen av kjønn som en "sosial konstruksjon". Jeg har problem med å forstå nemndas eksegese her og kan ikke forsvare denne tekstens plass i vigselsliturgien.

Sluttkommentar

Jeg takker for muligheten til å kunne avgi en høringsuttalelse i denne saken, som jeg mener er skjebnesvanger for Den norske kirke. Det skjebnesvangre er at Dnk her har valgt å sette klare bibelord til side til fordel for en allmenn og tidsriktig oppfatning av likekjønnet samliv. Slik vil kirken bli tappet for livskraft og bli en allmenn institusjon uten appell til det norske folk. Mange aktive kristne vil takke for seg og kanalisere sitt engasjement inn i mer bibeltro sammenhenger.

Hilsen

Bård Hauge, cand. theol.

Kirkevikvegen 20

5037 Ask

4. september 2016